

Mým zaměstnáním i osudem se stala dětská psychologie. Musím ovšem říci, že jsem původně na ni vůbec nemyslel. Na Filosofické fakultě University Karlovy jsem vystudoval češtinu, literární historii a ²⁾ ³⁾ filosofii. Ale sešlo se několik okolností, které moje životní zaměření podstatně změnily.

1 Mám vrozenou luxaci levého kyčelního kloubu, od dětství jsem kulhal a několikrát jsem byl operován. Jednu operaci jsem podstoupil ihned po tom, co jsem složil poslední státnice. Trávil jsem dlouhé měsíce v rehabilitačním ústavu v Kladrubech u Vlašimi - a začala mne zajímat psychologie pacientů. Když jsem se vrátil na fakultu (byl rok 1949), bylo mi jasné, že místo středoškolského profesora nedostanu. Asistent psychologického semináře Dr. Rameš mne navedl, abych šel za MUDr. Oldřichem Říhou do Sociodiagnostického ústavu a poptal se po místě. To jsem chodil ještě o berlích. Dr. Říha, mimořádně vzdělaný a zkušený sociální lékař a psycholog, ihned pochopil mou situaci, usoudil, že jsem dvakrát postižený, tj. jednou tělesně a podruhé politicky, a přijal mne jakožto hospitanta. A pak už jsem tam zůstal skoro dvacet let.

3)
4)

Úkolem ústavu, který MUDr. O. Říha vedl, mezi jiným bylo sledovat děti na místech sociálního ohrožení. To zahrnovalo také děti, které nemohly vyrůstat ve vlastní rodině a přicházely do tzv. veřejné péče. Pro děti bez vlastní rodiny existovala tehdy možnost adopce, pěstounské péče, systém dětských domovů a systém ústavů ochranných a nápravných. Pěstounská péče měla už svou tradici. V některých krajích, např. v mnohých obcích a městečkách na

Sázavě, bylo vždy několik rodin, které se péčí o "cizí" děti věnovaly. Říkalo se jim "pěstounské kolonie", byly pod řádným dohledem a fungovaly zpravidla bezvadně. Dětské domovy byly většinou malé a měly rodinný ráz. Ústavy pro děti s poruchami chování a pro mladistvé delinkventy byly diferencovány podle míry ohrožení a podle prognózy jednotlivých případů. Avšak i ony měly svůj rodinný ráz, který obvykle udával ani ne tak sám ředitel jako jeho paní a jeho rodina. Vzpomínám např. na jedno takové zařízení, dívčí ústav v Dobřichovicích, kde působili manželé Stehlíkoví. Návštěva takového domova, poslouchat tyto vychovatele a dívat se, co a jak dělají, to byla vynikající škola pro začínajícího psychologa. A podobnou školu jsem zažil u manželů Klenkových v Načeradci, manželů Kašpárkových v Jetřichovicích a u mnohých dalších.

Měl jsem ovšem vynikající učitele především v našem Sociodiagnostickém ústavu. Tam totiž byla vskutku do praxe uvedena týmová spolupráce sociálních pracovníků, psychologů a lékařů, a to nad každým dítětem, nad každou rodinou, nad každým problémem.

V r. 1952 byla zrušena pěstounská péče a stovky dětí musely přejít do péče ústavní v dětských domovech, které se nyní nově budovaly. Ústavy ochranné a nápravné se rušily. V pozadí těchto úředních rozhodnutí stál naivní ideologický předpoklad, že za socialismu sociální problémy prostě nebudou a že "vědecká" kolektivní výchovy stvoří nového socialistického člověka, který bude prost rodinného sobectví, jež se láskou a protekcí rodičů nezdravě předává z jedné generace na druhou. Brzy došlo i na náš ústav. Když

bylo zrušeno Ministerstvo sociální péče, byl zrušen i on. Krátce přežíval pod Ministerstvem školství, až jej v r. 1954 převzalo zdravotnictví a vytvořilo z něho základ dětské psychiatrie v tehdejším Kraji pražském. Dr. Říha zemřel a šéfem dětské psychiatrie se stal rovněž mimořádně vzdělaný a zkušený MUDr et JUDr. Otakar Kučera. Oběma těmto mužům jsem velice vděčný a ctím jejich památku. Pod jejich vedením jsem prožil léta učenická a tovaryšská.

Primař Kučera vnesl do naší práce celou řadu nových prvků, avšak celkový styl práce i její obsah zůstaly zachovány, včetně sledování vývoje dětí v dětských domovech.

adop

Za. Madějíček